

Verkleining veestapel treft hele keten

Een manier om de milieubelasting van de veehouderij aan te pakken is krimp van de veestapel. Wordt voor die weg gekozen, dan zijn de gevolgen voor werkgelegenheid en inkomens in de sector fors, blijkt uit onderzoeken van het LEI. Met een systeem van verhandelbare emissierechten wordt de economische schade iets kleiner.

Op verzoek van de ministeries van VROM en EL&I onderzocht het LEI in verschillende modelstudies de economische gevolgen van een mogelijke krimp van de veestapel. Een daarvan gaat over de krimp die nodig zou zijn om een balans in de mestmarkt tot stand te brengen. Op dit moment wordt meer mest geproduceerd dan er vraag is, waardoor boeren moeten betalen voor de afzet van mest in plaats van voor de aanschaf ervan. Voor een evenwicht in 2020 moet de fosfaatproductie omlaag, en wel met 19,5 procent vergeleken met de mestproductie die – zonder extra maatregelen of innovaties – wordt voorzien voor 2020. Gelijk verdeeld over alle sectoren en bedrijven, zou dat ook een algemene daling van dieraantallen betekenen van 19,5 procent.

Dat heeft grote economische gevolgen. Het totale saldo van de sector zou dalen met 15 procent, ofwel 725 miljoen euro. De gevolgen voor het hele agrocomplex zouden nog groter zijn omdat krimp ook gevolgen heeft voor toeleveranciers, vleesverwerkers, handel en logistiek, en dienstverlening. Dan gaat het

om maximaal 39 duizend arbeidsplaatsen, waarvan zeventuizend in de primaire sector, en een daling van netto toegevoegde waarde van 2,3 miljard.

Beleidsmakers zouden ook kunnen aansturen op het instellen van verhandelbare fosfaatrechten. Deze rechten komen door de onderlinge concurrentie terecht bij die bedrijven die het meeste winst maken per hoeveelheid geproduceerde fosfaat en ze dus het meest efficiënt gebruiken. Met deze fosfaatrechten daalt het sectorsaldo aanmerkelijk minder: met 8 procent ofwel 325 miljoen, zo berekende het LEI. Door de concurrentie wordt de schade ongelijk verdeeld over de sectoren. De melkveestapel krimpt in dit scenario met 12 procent, het aantal fokvarkens met 30 procent en het aantal vleesvarkens met 35 procent.

Ook dit scenario heeft impact op het hele agrocomplex. Als alle mogelijke effecten worden meegeteld gaat het om 32 duizend minder banen, waarvan vijfduizend in de primaire sector, en een daling van de netto toegevoegde waarde van 1,9 miljard. Een andere kleine verliezer is de akkerbouw, die 4 procent meer

voor mest moet betalen in plaats van dat ze geld toe krijgen. Als winnaars komen stoppende bedrijven uit de bus, als ze hun fosfaatquotum verkopen.

In een eerdere studie rekende het LEI aan de economische gevolgen van nieuwe richtlijnen die de EU in 2020 stelt aan de maximale emissies van ammoniak, fijnstof, methaan en lachgas in de varkens- en pluimveehouderij. Technische mogelijkheden om emissies te beperken zijn er vaak wel, maar brengen hogere kosten en lagere inkomens met zich mee. Doorberekening van deze kosten is in internationale concurrentie lastig, concludeert het LEI. Een deel van de bedrijven in de intensieve pluimveehouderij en varkenshouderij zal daardoor verdwijnen. Krimp van de veestapel is vooral gunstig voor het algemene maatschappelijk belang van een afname van de milieubelasting. 'De winst is voor de samenleving als geheel, terwijl de kosten ervan bij de agrarische sector terechtkomen', concludeert onderzoeker Hans Vrolijk van het LEI.

Domein	Agroketens en visserij
Informatie:	LEI-rapport 2008-069 en 2010-020
Contact:	Harry.Luesink@wur.nl 070 - 335 83 15